

פנימי

ב"ה

ליוצא למלחמת בית דוד

החזיון

ימות המשיח, עש"ק מטות-מסעי | גיליון עשירי

נ ק ו ד ת מ ל כ ו ת

ויש להוסיף ולהדגיש הקשר והשייכות דאהבת ישראל להנאולה העתידה - לא (רק) מפני שביטול הגלות הוא ע"י ביטול סיבת הגלות (שבא ע"י ההיפך דאהבת ישראל), שהרי בעמדנו לאחר סיום מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות, לאחר סיום כל מ"ב המסעות ב"מדבר העמים", נמצאים כבר "על ירדן ירחו" (דרגתו של משיח ד"מורח ודאין"), על סף הנאולה, בודאי שכבר נתקנה סיבת הגלות, ולכן, ההדגשה דאהבת ישראל היא - בתור טעימה ועד להתחלה דהנאולה האמיתית והשלימה הקשורה עם נקודת האחרות שלמעלה מהתחלקות, שמודגשת באחרותם של ישראל, מצד בחי' היחידה (דרגא החמישית) שבכל ישראל בשווה, שהיא ניצוץ מנשמתו של משיח, יחידה הכללית.

(דבר מלכות מטות מסעי - מונה אות יג)

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

היממה מקדיש המצביא הגדול ל...לימוד תורה. במשך רוב שעות היום והלילה, שוקד הוא על לימוד אינטנסיבי של שעות ארוכות.

לתמים ממוצע, בן ימינו, אין בכל חידוש. שהלא פעולתו הראשונה של מלך המשיח, כפי שבא לידי ביטוי בסדר פעולותיו שנקבעו ע"י הפוסק הגדול, הרמב"ם, הוא "(מלך מבית דוד) עוסק בתורה". ואם נרצה לדייק הרי ש"מלך מבית דוד", כמעט ולא קשור לפעולות הנעשות בפועל על ידו (ויש לדייק בזה, ועוד חזון למועד), אלא דווקא "עוסק בתורה", וזה פעולתו הראשונה של הגואל המביא את העולם כולו לשלימות ותכלית כוונת בריאתו.

"מה שהוא עושה, אומר לאחרים לעשות!" וכפי שמדייק הרבי שליט"א מלך המשיח בזה, שאין הכוונה רק למה הוא רוצה, אלא למה שעושה.

מה הוא עושה? לומד תורה!

תמים צריך לדעת, כי אבן הבוחן של כל פעולותיו בהווה כתלמיד, בנו של מלך, אך בעיקר בהתבוננות לעתיד - היא רק זאת: קבלת עול מוחלטת ושקידה והתמדה. הן הם הכלים היחידים בעזרתם ניתן לבנות אישיות של חייל נאמן. לימוד תורה, הוא הכוח המניע כפשוטו כל פעולת הפצה איזו שתהיה, הן בזמן זה של "יקר מכל יקר" והן לאחר החתונה.

כל התוועדות עם שליח, תפתח בסודו הגדול, עד כמה שעות הלימוד בישיבה, נותנות את הכח להמשיך ולפעול, לענות, למסור שיעורים, לומר את המילה הנכונה במפגשים אקראיים, או בפגישות בכירות. אין לזה תחליף וחבל לפספס זאת.

הדברים נכתבים כאשר סיסמאות הקעמפים ומחנות הקיץ כבר מוכנות. צבא התמימים, כבר עסוק בהכנות למשמרתו ב"סדן". דווקא כעת, חובה לשנן ענין זה ואף להדגיש ולהחדירו בחניכים, כאשר אנו ניערך בהתאם ונחליט שימי בין הזמנים ינוצלו, כיאה וכיאות לפעילות של הפצה שלא הייתה כדוגמתה, אך לצד זאת של שמירת חוק הלימוד היומי, באופן של קביעות בנפש ובהוספה (כהוראת ט"ו באב, החל בדיוק באותם ימים מועדים).

לחיים! שנזכה לעשות נחת!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

הימים ימי התגלות האור הגדול שזרח מברוקלין שבניו יורק ועד לארץ הקודש. שמו הק' של הרבי שליט"א מלך המשיח מתפרסם בכל בית בישראל. אחרי כעשרים שנות נשיאות ביד רמה, הגיע דבר המלך, אף אל אלה שעדיין אינם מתנהגים כחסידים בחיי היום-יום.

שני תהליכים מקבילים הקשורים זה בזה, הובילו לחשיפה העוצמתית שעתידיה הייתה לשנות את פני החברה. הראשון שבהם הוא נבואתו הברורה בערב מלחמת ששת הימים, נבואת הניצחון שהלכה והתפרסמה והדהימה את כולם כאשר למול כל התחזיות השחורות, נישא קולו הבוטח שהבטיח מראש כי "בקרב הכותל המערבי יהיה בידנו!" וכו'.

התהליך השני, הקשור אף הוא לאותו ענין, הוא "מבצע תפילין". כיום אין צורך להסביר לתמים מהו ענין המבצע, אך אז, באותם ימים, דיווחו רבים מהתמימים ואנ"ש, על ההפתעה שניבטה בעיני הישראלים, לראות חסיד העומד בטבורה של עיר, ומציע בפשטות לקיים את המצוה, בהוראתו של הרבי שליט"א מלך המשיח.

שני תופעות על טבעיות אלו, ששברו מיתוסים רבים, הביאו את העיתונות להפנות מאמצים ולגלות, מיהו האיש העומד מאחורי נבואות ופעולות אלו ומהו טבעו?

אחת העיתונאיות הבכירות של אותן ימים, היתה גב' גאולה כהן. על מסכת קשריה עם בית ליובאוויטש והתרשמותה מהאור הגדול, כבר נכתב רבות בבימות שונות. אך אז, באותה תקופה, יצאה העיתונאית לנסיעה ארוכה אל מעבר לים, ל"תפוח הגדול", בירת המודרניזציה, לא כדי לסקר את נפלאות העולם הגדול, אלא כדי להביא לידיעת הקוראים בישראל את "סודו של הרבי".

כמי שמעורה שנים רבות, בסיקור ובהכרות עם אישי ממשל רבים, ציפתה בוודאי לפגוש במי שחולש על משרד ענק, עם מאות עובדים, הטרוד במשך רוב שעות היממה, בהעברת מסריו לעולם כולו, עסוק בפגישות אין סופיות עם אנשי מפתח מסביב לעולם וכדו' אך כאן היא גילתה את מה שרבים לא יכלו לדעת באותם ימים.

את רישומיה היא העלתה על הכתב (הם יצאו לאור גם בספר "הרבי" שיצא לאור בהוראת הרבי שליט"א מלך המשיח) ושם היא מספרת בהתרגשות כי את רוב שעות

דעת כ"ק אד"ש מה"מ בנושא: שמירת הסדרים

כשיגיע למעלה לא ישאלו אם התוועד אלא אם שמר הסדרים

בשעה שמגיע למעלה לא שואלים אותו שום דבר אחר - האם התוועד... אלא השאלה הראשונה היא: האם שמר את סדרי הישיבה. ובמילא הוא צריך ללמוד לבד וללמוד גם עם אחר, ובשעה שהשעון מראה שזה סדר הישיבה, ה"ה צריך מיד ללכת ללמוד... הוא טוען שהוא י"שן כו', ואונס רחמנא פטרי', שזה הרי הלכה, ובמילא אין בזה שום חסרון, ההלכה היא אבל, שאם תחילתו ברצון וסופו באונס יש לזה דין של מזיד, ובמילא הרי "החכם עיניו בראשו", הוא צריך מלכתחילה לדאוג לזה שיוכל אח"כ לשמור את הסדרים.

/משיחת ש"פ האזינו תשכ"ח

להיות ער בשלוש בלילה אינו מביא אל התכלית

צריכה להיות העבודה עם עצמו. יש לשמור היטב על הזמן, לייקר כל רגע. מה שערים עד השעה שלש אחר חצות הלילה אינו מביא עדיין אל התכלית. יש לישון מתי שצריכים כדי לאגור כח ללימודים. אך כל רגע צריך להיות נוגע. זמני הלימודים חשובים מאד.

/תרגום מסה"ש תש"ד ע' 74

כשהיצר מגיע, צריך לומר לו שהוא עבד!!

יכריח את עצמו לשמור סדרי הישיבה ולהשפיע גם על כל חבריו בזה, ע"י דיבורו ועוד יותר ע"י שיהי' דוגמא חי' איך שצריך להיות הנהגת תמים ויוסיף אומץ גם בקרבת הזולת. וכשיבוא היצר הרע עוד הפעם בהצעה להכנס בשקו"ט ובטו"מ, הנה לא יכנס בכל זה, ויבאר לו שהוא עבד, ואפילו עבד כנעני ח"ו שבהפקירא נחא לי' מצד עצמו, הנה אין לו רגע פנוי' לעניניו מלבד עבודת האדון, ואינו רשאי לבטל זמנו אפילו בשביל שקו"ט בהנוגע לעבודתו בעבודת האדון.

/אג"ק כ"ק אד"ש מה"מ חי"ב ע' קיג

מה העיקר?

ובנוגע לבני תורה ותלמידי הישיבות, הנה החרישה היא שמירת סדרי הלימוד בדיוק בהישיבה, אף שלפעמים גורם זה מיעוט בשינה או באכילה ושת', והעיקר היפך הרצון לעצלות ולאי התמדה- המתאימה ולאי שקידה, וזריעה - היינו לימוד בשקידה והתמדה המתאימה, וכשישנה הכנה זו, אזי ממשכת הברכה הצלחה והשכלה והבנה והשגה.

/אג"ק כ"ק אד"ש מה"מ חלק ה' עמ' קס"ט

מבצעים? נגדי!!

בקשר לשאלה של החשש שמא ע"י העיסוק ב"מבצעים" יתמעט בגלל זה ההתמדה ושקידה בלימוד התורה - כבר אמרתי והודעתי כו"כ פעמים באופן הכי ברור שתלמידי הישיבה צריכים לעסוק במבצעים אך ורק שלא בזמן הסדרים, וכל מי שאומר אחרת הריהו פועל נגדי ונגד ההוראות שלי. ובאותה מידה שבחור שעוסק במבצעים שלא בזמן הסדרים, הרי הוא שליח שלי... כך ממש מי שעוסק ב"מבצעים" בזמן הסדרים לא רק שאינו שליח שלי, אלא שפועל נגדי ונגד דער רבי דער שווער ונגד הרבי נ"ע מייסד תומכי תמימים.

/מיחידות לר' ניסן נמענאווי

דעת עילוי

מדוע לא קיים הכלל של עשה דוחה לא תעשה בממונות. וזה לאור מה שהתבאר בשיעורים בישיבה (גם נזכר מזה בגליון א ווארט אין נגלה בגליון הקודם) כי באיסור של גניבה וגזילה יש שלשה חלקים. יש את החלק של ה'איסור', יש את החלק של הממון ויש את החלק המוסרי 'ליישר הדעות'.

לחלק המוסרי לדוגמא שייכים כל אותם הלכות כמו (שהובא בתוד"ה אמר עולא הנ"ל) שהגונב חיטין ועשאן חלה לא יוכל לברך על הפרשת חלה 'אין זה מברך אלא מנאץ' סברא זו משתייכת לחלק המוסרי של תוכן איסור גניבה, כנ"ל גם הסברא של 'מצוה הבאה בעבירה' משוייכת אף היא לחלק זה.

לחלק הממוני משתייכת כל הסוגיא שלנו בענין 'קנין' של הגנב. היינו דיני קנינים בתוך איסור גניבה (כמו שהתבאר בגליון הקודם). ויש את האיסור עצמו של גניבה.

והנה אולי אפשר לומר כך:

החתם סופר הרי משתמש כאן רק בסוג של סברא 'מוסרית' היינו לא מסתבר לומר שניתן יהיה לקיים מצוות השם בדבר שלא שייך לך. זו לא סברא בדיני קנינים, אלא במוסר.

'יד-המלך' הרי אומר סברא ממונית של קנינים - פשוט מאד מצד דיני ממונות אין כאן חפצא וחלות של 'דבר', שהרי זה לא שלו ונחשב מבחינתו ל'כלום'. זו בדיוק סברא בדיני קנינים.

אולם סברת השערי יושר משתייכת לדיני איסורים. הסוגיא של 'עשה דוחה לא תעשה' אומרת כי כלל זה אמור בסוג מסויים של 'איסורים', שעל ידי העשה תוכן האיסור מתבטל, אולם ב'איסור' מסוג גניבה שתוכן ותיקון האיסור על ידי החסרת החפץ, הרי ב'איסור' כזה לא שייך לומר כלל את ה'דין' עשה דוחה לא תעשה.

באחרונים מוצאים אנו שאלה מפורסמת והיא: מדוע בדיני גזילה וגניבה לא אומרים 'עשה דוחה לא תעשה. ולדוגמא. אדם שהגיע שעת עלות השחר בליל הפסח ואין לו מצה ורוצה 'לגזול' מצה כדי לקיים בה מצוות עשה של אכילת מצה. הנה מלבד הפסול של 'מצוה הבאה בעבירה' (כמבואר בארוכה בסוגייתנו בתוספות דיבור המתחיל אמר עולא ועוד הרבה ראשונים וטו"ש"ע), הרי מכל מקום מדוע שלא יהיה כאן את הכלל של 'עשה דוחה לא תעשה'. ומצינו הרבה דיונים בזה.

באופן כללי ניתן לחלק את תשובות האחרונים לכמה סוגים.

החתם סופר (נדפסו דבריו בכמה מקומות והוא חלק מתוך תשובה שלו נדפס בקובץ תשובות סימן ז') כותב כך: "אבל לצאת מצות ה' בממון חבירו זה לא עלה על דעת מעולם" (גם הגאון ר' מאיר שמחה מדווינסק הלך בדרך זו וכתב שהתורה לא הפקירה ממון חבירו בשביל קיום מצוותיה, חלילה (בחידושויו למסכת חולין).

ועל דרך תוכן זה בכלי חמדה (בתחילת פרשת תזריע) כתב תוכן זה אך בסגנון אחר "לא שייך עשה דוחה לא תעשה כדי להרע לאחרים.

ביד המלך על הרמב"ם (הלכות שבת פ"ב ה"ג וקיצור דבריו הובא בשאגת אריה קו"א סימן צו) ותוכן דבריו בארוכה שכלפי איסור גזל - הממון הזה 'כלא קיים', היינו פשוט אין כאן 'מציאות' שאיתה ניתן לעשות מצוה כלל..

לעומת זאת בשערי יושר כתב תוכן של סברא שהרי המהות של 'עשה דוחה לא תעשה' משמעותו - כפי שמוכיח שם - שעל ידי קיום העשה מתבטל החסרון שבלא תעשה [ויעוין ליקוט תצוה תשנ"ב מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על כלאים בבגדי כהונה].

עד כאן בקיצור גדול.

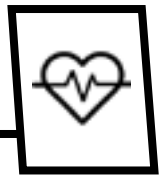
ואולי ניתן לבאר כי יש כאן שלש שיטות בצורת ההסברה

לזכרון החייל המסור ונתן במחזו"מ לעבודת הדור הרה"ח ר' בועז קלי ע"ה לזכות החייל המסור אהרון אברהם בן רחל לישועה ולהצלחה

גליונות החייל שיצאו עד עתה זמינים בקישור

<https://drive.google.com/open?id=17DAkT-4L7wlQtUG3LDbg2BE6ptlgoH2d>

עיתון 'החייל' יוצא עם בין הזמנים להפסקה ויתחדש אי"ה בשנת הלימודים הבאה

מחזה א':

השעה רבע לשמונה בעיצומו של חסידות בוקר, נקראים אל הדגל לקום ממקומם ולהתכנס לשיעור חסידות. כמה שולחנות מתפנים מערימות ספרים, מגדלי כוסות וקבוצת עלוני פרסום של 'משיח בכיכר'. מאי שם נשלפים להם ספרי ס"ו עתיקים, ניכר שזה תקופה הם ממתנינים לאדם שיעשה בהם שימוש. מתיישבת החבורה בפניה הצפונית מערבית, האפרורית משהו. לגימה אחרונה מהקפה הדלוח, וזה מתחיל. קול מצטלצל נוגע בעצם הנפש, הסכיתו, אין עוד מלבדו. העפעפיים מאיימות להיעצם, אוי טאטע, לית אתר פנוי מיניה. רהיטי המחשבה מנסים לנגח הם, להביט החוצה, מזרח דו, מערב דו, העינים נגררות אל השעון, דרום דו, צפון דו. האותיות קטנות הם, שורות צפופות. א איד ניט ער וויל און ניט ער קען. הרגלים שלוחות, הגב שחוח, כוס הקפה מיותמת, ריקה למחצה, צמאון ותשוקה, או שמא דביקות וחיבה יתירה. ראש"צ, לו רק בשביל זה באנו, מי יתן לנו תמורה? על אפיקי מים כאיל תערוג.

פוחחים ספרים. הפעם מאמר בסוף תרס"ו כ'הוספה' ההבדל בין שכל דנפש הבהמית שכולו אינו אלא ריצוי הרגש והלב, לשכל העצמי של נפש האלוקית שהוא אומר ומכוון לאמת. "האמת הזו. השכל דנפש הבהמית זה כל מה שאנו רואים וחושבים שהוא הנכון, מסביר המגיד שיעור, הרב לב לייבמן, אך השכל בנפש אלוקית הוא אומר את האמת. "ענינו של 'שכל אמיתי' הוא לגלות לנו כי כל מה שאנו יודעים, חושבים ורואים הוא רק לגרמיינו והאמת היא האמת של כל הבריאה כולה ממש 'אין עוד מלבדו'. ע"י שמגבירים את השכל של האלוקית על שכל הבהמית רואים את האמת הוי'.

הדרישה על הבוקר לא רק התגברות על הבהמיות שבנפש החיונית, אלא גם התגברות על הצד היפה שלה - על החשיבה העצמאית שלנו. שאנו יודעים מה נכון בשיבה ומה לא נכון, מה נכון בקהילות חב"ד ומה לא. מה נכון לעשות בחיים ומה לא. וכאן מגיע השכל האלוקי ואומר לנו כי הדבר הכי נכון זו אמת הוי'. איי איי אמת הוי"ה. "יש לכם עכשיו עם מה להתפלל", מסיים המגיד שיעור. קם והולך.

מחזה ב':

בית אבן ירושלמי טיפוס, ממעוזי ליובאוויטש האחרונים שעוד נותרו בשיכון חב"ד המיתולוגי. מן החצר האחורית, הפשוטה משהו, נשקפים במלוא הדרם מוסדות תורת אמת. נכנסים בטור ערפי, יראת כבוד עמומה. מכסה נדנדה חורק ניבטת דמותו השפופה משהו של המשפיע, זקן שיבה, שער פרוץ מעט. פלאפון באוזנו הימנית, סיגריה בוערת האחוזה בין אצבעות ידו השמאלית שנראה כי סיימה את תפקידה. הגוף החלוש מתרומם לכדי עמידה יציבה. לחיצות ידיים חלושות. 'אוה, הגענו'. גולשים לטרקלין, שולחן כבד, וודאי ידע ימים יפים יותר, מכוסה במפה צחורה. מזגן תחתי גונח מנסה בקושי

להפיץ את תפוקתו הקרירה. מן הקירות ניבטים תמונות של נשיאנו, לצד הספרייה הספונה בקיר, עמוסה לעייפה. 'קבוצה, איי קבוצה. תהיו ספסלים, ספגו מן הקירות, התבטלו, התבטלו למלכנו'.

שנה תמימה, תמימה, עמי במחיצתי.

המשפיע ר' זלמן נוטיק מתוועד איתנו על 'קבוצה'.

ושבו חוזרות אותם מילים ממש. 'אל תתפעלו מחיזו דאמריקא', 'אל תתנו עיניכם בנוי תנו עיניכם בו, נגילה בעצמותו', 'שנה תמימה בחצי כדור התחתון מכוח משל הליווער שמרים ומניף אותנו עד סוף וסופיות העולם - ההעלם והסתר דאמריקא', באמת? באמת? העולם כבר מוכן לגאולה. רק צריך עינים נקיות וטהורות לראות זאת. ממש".

***

הגלגל של תומכי תמימים. משיעור א' ישיבה קטנה עד סוף שיעור ג' ישיבה גדולה הוא נע סובב והולך סביב אחד יחיד ומיוחד ממש - אין עוד מלבדו. כפשוטו ממש. זה כל סדרי חסידות בוקר, אליהם אנו קמים בקבלת עול לפעמים על טבעית. זה כל שיח ההתוועדויות. זה כל הריח שבאוויר, של שבע שנות שבע המשביע בויטמין 'אין עוד מלבדו'...

החייל

/ סיפורו של 'תמים'

פוק עשירי

ליל שבת קודש פרשת תולדות. 2 בלילה. שיכון חב"ד. פיניע קופרמן יושב בסלון עם חלון פתוח. קר בחוץ. הוא הלך לישון לפני כמה שעות וכבר התעורר. הוא מהרהר.

השבת שבת חופשה בתומכי תמימים סניף עיבל.

בסלון המהוקצע והמצוחצח רדום על השולחן עם כובע וחליפה על רמב"ם -

דביר נגבי.

לייבוש הזמין אותו אליו הביתה לשבת!

השעות האחרונות שדביר שהה במחיצת משפחת קופרמן הבורגנית העירו בבת אחת אצל אב המשפחה את ימי הנערות שלו בתומכי תמימים מונטריאל בצל המשפיעים העצומים. כל תקופת הבחרות, הנערות, האברכות, הבעלבתינות, וההזדקנות עברו ביעף.

עכשיו הוא יושב בסלון מנסה ללמוד את 'א חסידישע פרשה', אך לא מצליח. במקום זאת הוא מתבונן בדביר ומהרהר. מה יש בבחור הזה שמעיף אותו בבת אחת אחורה לגלגולו הראשון שלו עצמו כנער 'תמים שבתמים' ביש"ק בתומכי תמימים במונטריאל. אולי בעצם זו בדיקת הדמות שהוא עצמו כנער שאף להיות? אולי כך היה נראה ה'תמים' באטוואצק ב'צוירים' שהרב גרינגלאס היה מתאר להם בהתוועדויות? צנומים, מופשטים, מסורים, קרועים, בלואים, ובעיקר מאמינים בפשטות. לגמרי. ואולי בעצם כך כאבא הוא היה רוצה לראות את לייבוש שלו עצמו?...

מחזה מהעבר חלף בראשו של פיניע ושוב זעזע אותו, אך הפעם כמעט עד דמעות.

כשהוא היה בשיעור ב' ישיבה גדולה, אחד הטיפוסים שהסתובבו בישיבה גילה באוזניו כי כדאי לעבור על המאמרים של הרבי הריי"צ ולהשוותם למאמרים של הרבי רש"ב וזאת כדי לגלות מה נקודת החידוש של

הרבי ריי"צ על מאמרי אביו כ"ק הרבי רש"ב. "רק כך אפשר להבין את הדיוקים הדקים מן הדקים של הרבי שליט"א במאמרים של הרבי ריי"צ".

למעלה משנה היה פיניע המסור יושב בזאל אחרי הסדרים ומחפש את ה'מיוסד' של מאמרי הרבי ריי"צ לגבי הרבי רש"ב ורושם לעצמו.

מחברת אמריקאית עבה היתה האוצר השמור ביותר אצלו. היה זה לפני עידן המחשבים ותוכנות החיפוש ובכלל לפני שקה"ת בהוראת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א החלו לציין מראי מקום למאמרי הרבי ריי"צ. הכל הוא עשה לבד.

עד שהגיע אותו יום מר ונמהר.

פיניע כבר לא זכר באיזה יומא דפגרא היה מדובר (בעבר התאריך היה שמור לו במדויק) כאשר אחד המשפיעים הצעירים בישיבה, החליט שהגיע הזמן 'לרדת' על פיניע. עד הסוף.

הנושא היה 'המחברת':

"אפיקורס! משכיל! ניט נאר תולעת אוכלת בו נאר מזוייף מתוכו! טשעפען זיך מיט א מאמר חסידות!?" ר' מיכאל דער אלטער ראה פעם תמים בליובאוויטש שניסה לחקור מאיפה המאמרים של הרבי רש"ב ור' מיכאל אמר לו: אתה לא רק מהרהר אחר רבו אלא מהרהר על הפנימיות של רבו! ואתם יודעים מה קרה עם אותו 'חכמולוג'? הוא נהיה שר החינוך במדינת ישראל! [בן ציון דינור. הערת המערכת] אפילו על המאמר לכה דודי תשי"ד שרייבט דער רבי שליט"א 'כנראה מיוסד על מאמר לכה דודי תרפ"ט' - דו פארשטיין? רק 'כנראה!' ומי כותב זאת? בעל המאמר בכבודו ובעצמו! און דא קומט א... [כאן הושטמו מילות גנאי קשות שהיו נהוגות לפני דור השביעי. הערת המערכת].

לילה שלם ישב המשפיע הצעיר וביטש את פיניע כשהוא דורש ממנו לא פחות ולא יותר:

"זאגט 'לחיים' ותשרוף את המחברת הזו!"

בסוף הלילה אחרי שחבר חדר של פיניע [כל פעם שפיניע נזכר באותו חבר חדר דמו רותח - "רשע ריקני ממשפחת גאוותנים שבטוחים שהם ורק הם בנו את ליובאוויטש"] השקה אותו עד בלי די, עלה פיניע לחדרו ומול עשרות עיניים טהורות-תמימות של תמימים משולהבי התקשרות, שפך משקה על המחברת ושרף אותה בחצר הישיבה - - -

שנים נשכח ממנו המחזה הנורא הזה, משום מה הלילה, כמעט דמעו עיניו על האוצר היקר מכל.

פיניע הביט בדביר הישן ומשום מה מחשבות חדשות החלו לחלחל בו על המשפיע הצעיר ממונטריאל:

"בעצם הוא כן צדק, הרי באמת מאמר זה 'שכינה מדברת מתוך גרונו', כפשוטו ממש. גם כל חוקרי המקרא האפיקורסים עושים כאלה תרגילים, המשפיע היה כן צריך לומר לי את הדברים".

"לא!", התפלפל פיניע בתוכו, "בכל זאת המשפיע טעה, הרי הרבי בעצמו מתשמ"ג ביקש לציין את ה'מיוסד' של

מאמרי הרבי רי"צ. אבל אולי המשפיע כן צודק, רק כשהרבי בעצמו מבקש זה 'תקופה חדשה'".

דווקא עכשיו צפה והזדקרה אצלו במוחשיות התוועדות פנימית-שבפנימית שהתקיימה באותה תקופה במונטריאל עם אחד המשכילים בחסידות שהיו בקהילת אנ"ש, יונגערמאן מלא צרות, בעל חוש בחסידות. הוא אהב לדבר על שכל ואמונה ובעיקר על נקודות עמוקות בלתי-פתורות בחסידות. אמרו עליו שהוא עצמו חווה משבר בחייו והדבר היחיד שהחזיק אותו הייתה הוראה שקיבל להיות שקוע בהמשכים (לא מאומת).

אחד ההמשכים החביבים על אותו טיפוס היה 'המשך תרס"א הקצר'. את 'ולקחתם לכם' הוא ידע בעל פה. "זה מאמר חביב מאד אצל הרבי שליט"א" אמר בידענות-התקשרותית. "יש 'אין עוד' - ביטול מציאות הנבראים לגמרי, ולכן אין שום מציאות, ויש 'אין עוד מלבדו', היינו רק בלעדו אין עוד, אבל הרי הקב"ה כן רצה שיהיה מציאות של נבראים. בתורה של הרבי זאל גיוונט זיין, יש בזה ריבוי אופני הבנה ועד להבנה

הפכית זו מזו, ומחילוקי ההבנה האלו במאמרים צמחו ההבדלים בין חסידי חב"ד. זה ההבדל בין תמים לבעלבוס. 'תמים' זה 'אין עוד' הוא בז למציאות העולם, בעלבוס חושב שהוא 'אין עוד מלבדו'".

בשעתו פיניע הבין את תחבירי המושגים, אך הם לא 'נגעו' בו. משום מה דווקא עכשיו לפנות בוקר בליל שבת חורפית כשהוא מתבונן בדביר הצנום רדום על רמב"ם, הדקות הזו של 'אין עוד' מול 'אין עוד מלבדו' בלטה בדיוקנות מול עיניו. "אז אולי באמת גם המחברת על ה'מיוסד' של המאמרים היה כן נכון, שהרי גם זה 'אין עוד מלבדו' היינו זה עצמו שיש 'מיוסד' ויש הגיון ויש סדר גם זה חלק מה'שכינה מדברת מתוך גרונו'. גם המציאות החיצונית שנראית לעובדה, גם היא בפנימיותה 'אין עוד מלבדו'.

"לא!", שינה מיד פיניע את פתיל מחשבותיו "זה עוד תירוץ שקרי של כל הבעלבוסים שלמדו חסידות בשופי ומרשים לעצמם ליהנות! גם לייבוש הולך בדרך זו! הוא חייב להתחבר לדביר!".

יתכן וחלק מהמחשבות היו אצל פיניע כבר תוך כדי שינה...

ב-6 בבוקר כשבעלת הבית הציצה לסלון היה נדמה לה כי היא הווה: מצדו האחד של שולחן הסלון ישב דביר נגבי רדום על רמב"ם ומצדו השני בעלה פיניע רדום על תורה אור...

מאז ימי חתונתם לא ראתה 'ציור' כזה...

בעיניה של בעלת-הבית החברות בין לייבוש לדביר היא לא א גרויסע גליק. אולי זה טוב בכדי ללמד את לייבוש לרחם על אחרים, אך לא יותר. מצד אחד היא שמה לב בעין בוחנת של עקרת בית כי דביר הגיע מבית מחונך ונימוסי, אך הדלות הרגשית זועקת לשמים. כשהוא הגיע אתמול כמעט בסוף סעודת ליל שבת הוא אפילו לא התנצל, רק סיפר בביטחון על מאות כרטיסי שבע מצוות שחילק בשכונה הערבית בליל שבת בכל אזור הצעירים הערבים בלוד ("בית כנסת לצעירים", מכנה פיניע חצי בצחוק חצי בכאב, את הערבים הצעירים עם האייפון והתסרוקות...). עיניה הביקורתיות שמו לב כי אחרי הכל מנהגי הקידוש החב"דיים השורשיים די זרים לו. ואפילו הוזהריות בניקיון ויבשות הידיים בעת הנטילה ושפיכת המים על כל היד לא נעשים

בוהירות עליה גדלה בביתה כדבר טבעי ומובן מאליו. באוכל הוא כמעט לא נגע. לא בדגים לא במרק רק בחלה, בחומס ובשניצל והפירה "כנראה הוא לא גדל כבר שנים בבית עם אוכל חם. העיקר שהכנתי אוכל מיוחד לאורח שלך", אמרה חצי בטרניה חצי ברחמים ללייבוש, "רחמנות".

"רחמנות?" הודעק אתמול פניע, "רחמנות על כל האחיינים שלנו שבטוחים שהם מושלמים ועוד לא התחילו להבין מה זה התמסרות, מה זה להיות 'דעם רבינ'ס'. בלי החברה האלו לא היה דור השביעי בכלל!..."

***

6:30 בבוקר יום השבת קודש.

דביר התעורר.

כל גופו כאב. לייבוש הכין לו מיטה מוצעת בחדר נעים ומרווח, אך הוא נרדם ליד השולחן. הוא שם לב כי הכינו לו נעגלל וואסער. הוא הכריז 'יחי' מבולבל ו'מודה אני', נטל ידיו והחל לסקור את הסלון. הכל כל-כך 'במקום', הכל מושקע. וילונות תפורים היטב, שולחן מגולף, ויטרינה גדושה

בכלי כסף ואפילו זהב. ספות עור. נברשת מושכת עין. ארון ספרים עם פיתוחים מגבס. ריח עצום של טשולנט אופף את הבית מהמטבח. עוגות, פירות, מיחם מים חמים, קפה ותה ושוקו במטבח המעוצב לא פחות.

"למה חסידים משקיעים בכאלה דברים. מה זה קשור להבאת משיח", הרהר ממושכות כשהוא סוקר את התמונות על הקירות. מסגרות עם פנים יהודיות הכי אמיתיות של סבים וסבתות. "כמו שרשרת ארוכה, מרוסיה של פעם היישר מספר הזכרונות, לעולם המודרני של היום", ניסה דביר לפשט לעצמו את מה שהוא חווה בביתו של לייבוש החבד"י.

משום מה בזיכרונו צף בדיוק עכשיו משפט ששמע פעם-פעם כשאביו שוחח עם אחיו הגדול "הדתיים בבני ברק של היום הם כבר לא כמו פעם. פעם היו דתי-אמת, היום זה עולם אחר, המודה חדרה אליהם". "אם-כן", הרהר דביר, "אבא לא התנגד לדת, רק הוא לא היה יכול להבין כי גם היום אפשר להיות דתי בעולם מודרני, אז בעצם גם אני כמוהו. גם אני לא מצליח להבין איך בית כל כך מודרני וחינוכי יכול להיות גם בית חסידי".

אפילו הבית שלהם במושב 'כרמים' שונה לגמרי מהבית של לייבוש. תמיד אבא היה בז'בורגנים הנהנתנים. הבית שלהם היה פשוט מאד. את הוילונות בסלון אמא תפרה כשהוא היה ילד. הסלון היה מלא ביצירות מקרמיקה שדביר ואחיו כילדים עשו בקורס לאמנות בחימר ועל הקיר היו תמונות שמן של נופים לא ברורים שאמא ציירה כשדביר טרם נולד. הבית שלו ב'כרמים' והשדה השוממת סביבו הזכירה לו במדויק את הנוף היהודי המתואר בספר הזכרונות.

דביר לא הפסיק להרהר - אז מה קרוב יותר לאמת - הבית המצועצע בבורגנות-חסידית מוחצנת של לייבוש, או ביתו הצנוע בכרמים? לייבוש הוא חבד"י מדורות והוא דביר רק חוזר בתשובה ללא רקע. מה קורה כאן בדיוק?

הוא נזכר במשפט שר' זעליג אמר לו שוב ושוב באותה התוועדות בחג הסוכות בשמחת בית השואבה "דביר תדע, תבדוק תמיד מה הרבי רוצה, אם הרבי רוצה שנחיה מתוך רחבות ומסיבה זו בלבד אנו רוכשים עוד פריטים בנוסף לפת במלח וכו', אז גם פרטים הנחשבים כחיצוניות נעשים אצלנו רק מתוך עבודת השם שלנו. לא מה שנראה לך סגפני הוא אמיתי".

עכשיו הוא מנסה לעכל, אך לא מצליח להכיל.

בהחלטה של רגע, הוא החליט ללכת עכשיו למקווה ולהישאר בבית הכנסת עד אחרי ההתוועדות... בטח גם שם יש קפה או תה. אפילו מים קרים מהברז מספיקים. הוא חש דחיה מתערוכת ה'מוזונות' שבמטבח היוקרתי-חסידי... הוא לקח את הדגל, שקית עם שיחות הגאולה, עוד כרטיסי שבע מצוות. לרגע הוא חשב להחליף חולצה במקווה, אך מיד החליט - לא! לא! לא!

"אני לא רוצה להיות כמו המשפחה של לייבוש! הבית של אבא ב'כרמים' היה יותר אמיתי" - - -

***

11:30 בבוקר בבית הכנסת החבד"י השכונתי.

הכל מלא וגדוש.

דביר חזר מסיבוב בכל בתי הכנסת באזור בהם חילק שיחות הגאולה ובדרך רקד עם ערבים וחילק כרטיסי שבע מצוות... הוא הרגיש סחרחורת. מהרגע שהוא קם עד עכשיו הוא רק שתה מים מהברז בבית הכנסת

התימני וחוז' מזה לא כלום. בבית כנסת אחר כיבדו אותו בג' חנוך, אך הוא לא הצליח להבין באיזה הכשר מדובר והוא ויתר.

חיזור, מזיע ורטוב הוא נכנס עם דגל משיח לפרוודור בית הכנסת החבר'י כשמאות עיניים ננעצות בו....

בקריאת התורה אוחזים כבר בשישי.

הוא חיפש מקום לשבת, אך הוא לא מצא ונעמד ליד הדלת.

קדיש אחרי שביעי.

"לא מכריזים 'יחי אדוננו'?" פנה דביר לצעיר עם טלית שעמד לידו. "כאן לא מתערבים במחלוקות", ענה לו בקצרה. "אבל להוסיף חיים במלך זו לא מחלוקת". הצעיר הביט בו במבט קפוא ולא הגיב.

משהו בתוכו של דביר חסם ממנו לעמוד על הספסל בטבעיות ולהכריז... "מה קרה לי? זה הכל מהבית של לייבוש! חייבים להכריז כאן!"

בבת אחת הוא נעמד על הספסל עצם את עיניו והכריז בקול לא-לו.

הוא לא הקשיב בכלל מה היתה התגובה. כשהוא פקח את עיניו אחרי ההכרזה השלישית פיניע קופרמן היה לידו...

"דביר, גוט שבת! אכלת משהו? חיכיתי לך בבוקר. בוא איתי למטבח של בית הכנסת תאכל מזונות. אי אפשר להתפלל בלי מזונות, נכון?"

"תודה, אך אני צריך לשמוע קידוש. השלמתי מנין בבית כנסת של התימנים לשחרית... אני לא יכול לאכול", נו, אז תתפלל מוסף ותעשה קידוש, תראה כמה אתה חיזור. אסור לצום בשבת". "אני עוד צריך לעשות השלמות של רמב"ם ואח"כ יעשה קידוש..."

דביר התיישב בחדר-שני והחל לגרוס רמב"ם כשעייפות כרונית וסחרחורת מציפים אותו. הוא 'חייב' כשלושים פרקים והשבת הוא החליט שהוא לא יעשה קידוש עד שיסיים זאת.

"מאיפה התוקף הזה", הרהר פיניע, "אין כאן אחד בבית הכנסת עם כאלה מחשבות! זה נשמה של הרבי..."

משום מה דביר לא הצליח להתרכז. בחדר-שני ישב אברך צעיר והתפלל בנעימות. דביר התבונן בו. הוא לא הצליח לראות את פניו המכוסות בטלית, רק את קצה אפו החיזור. "ואתה מחיההה את כולם... וצבא השמים לך משתחוים... ואין דומה לך מושיענו...". הרבה-הרבה זמן הוא לא שמע כזו תפילה עדינה

ועמוקה. "יש כאן כן חסידים", הרהר. הוא קם ממקומו והחליט להתקרב לאברך המתפלל. הוא שם לב לקיפולים המדויקים בטליתו הצחורה. כשהוא נעמד לשמונה-עשרה הוא שם לב לנעליו המצוחצחות והסירטוק הנקי. "לא. הוא לא הדמות שלי. איך הוא גם מקפיד על נקיון וסדר וגם מתפלל בנעימה מושכת ועמוקה. ובכלל למה הוא לא עושה עכשיו מסיבות שבת? בכל ספר הזכרונות אין דמות כמותו. כולם שם מסורים, כולם חיים בפשטות. אין פה חסידים? ... רגע, אבל בדור השביעי זה לא מעכב... לא? בקונטרס 'בך יברך ישראל' גם הרבי מדבר על 'דירה נאה' על 'אחד עשר' שחודר לגמרי ל'עשר'... אז אולי זה הבית של לייבוש? דירה נאה של קונטרס בך יברך ישראל? לא! לא יכול להיות!".

דביר ישב עייף ומבולבל. הוא רק רוצה לסיים את שלשים פרקי הרמב"ם, לקדש, לטעום משהו ולעשות מסיבות שבת. שבת חורפית קצרה. צריך להספיק. להספיק. להספיק. הוא לא ילך הביתה של לייבוש! לא!

***

2 בצהריים. פיניע ומשפיע הקהילה ר' חיים בער שתויים, מתחבקים, מנגנים וצורחים כשסביבם קבוצת מתוועדים פנימיים יותר.

"קהילה של מאתיים משפחות וב-2 בצהריים ישובים ליד שלחן ההתוועדות רק מנין וחצי? זה נראה לך נורמלי?", צעק פיניע על משפיע השיכון.

מגיע לשבת בחור בעל-תשובה יתום, דעם רבינ'ס, איש לא חושב אפילו לתת לו פיסת-ספסל לשבת? אתם יודעים שהתמים הזה הלך בכל הבתי-כנסת בלי לטעום כלום? איזה אברך כאן הולך לכל בתי הכנסת?"

"אוהההה פיניע פיניע פיניע..." .... הגיב המשפיע ר' חיים-בער, "המצפן של פיניע המגושם התעורר? מה קרה? הוא קשור ללייבושק'ה שלך? לעיבל? איר טראכטן נאָר וועגן זיך. זיך. זיך".

"אבל למה הוא לא יושב איתנו דער... דער עיבליסט"... אמר ר' חיים בער, "פיניע אתה משקה כאן עץ עקום, אה?... הוא זקוק למשפיע, הוא זקוק להתחכך עם חסידים. מה תמים עושה בשבת מברכים כסלו? גורס רמב"ם בחדר שני, עוד איזה חיים-הפרוש..."

פיניע הכיר את הנוסחאות הללו בעל-פה. הוא אחד מהממציאים של התירוצים הללו...

"ר' חיים בער", הגיב פיניע, "ואם אני יקרא לו שיישב איתנו, מה יש לו לראות כאן?.. תפילה באריכות? שליחות?.. גראבקיט יש לו כאן בשפע... אברכים שהולכים הביתה ב-2 בצהריים בשבת מברכים!"

אבל בתוכו פיניע הרגיש שיש צדק בדברי המשפיע והוא ניגש לחדר שני לקרוא לדביר, הוא מצא אותו רדום על הרמב"ם... כה חיזור, כה מותש. דביר נראה לו כה בודד... תמים אמיני זך ונקי שפשוט מאד רוצה קצת אמת. מה הוא בסך הכל מבקש?... הטעות שלו שהוא מחפש את האמת מתחת לפנס כשהאמת נמצאת בתוכו בלבד!...

בעדינות הוא העיר את דביר וממש התחנן "רק תעשה קידוש... רק תטעם משהו... שמרתי לך יין לקידוש, קוגל, סלטים, ראיתי אתמול שאתה אוהב חומס שמרתי לך מציות עם חומס...". לליבוש שלו הוא לא דואג ככה... מה יש בדביר הזה?...

דביר נכנס עם הדגל לבית הכנסת. קידש על היין ואכל. פיניע הביט בו וראה שהוא אוכל מאד בעדינות, רק את ה'קידוש' הוא באמת לא יודע בדיוק איך עושים "הוא עדיין לא משופשף... אבל גם אני לא ידעתי בגיל 6 לעשות קידוש. הוא עכשיו רק בגיל 6, אז אפשר להבין את זה שהוא לא יודע".

"נגבי זאגט לחיים", פנה המשפיע לדביר. פיניע מיהר למזוג משקה שמור לכוסו של דביר. "נגבי... יש פתגם 'אורח לרגע רואה כל פגע', איזה פגעים הספקת כבר לראות על הקהילה שלנו...".

דביר שתק. בתוכו הוא התפלא איך המשפיע קלע בדיוק-בדיוק להתחבטויות שלו מאתמול בערב? "הוא מאד דומה לר' זעליג", חשב דביר ומיד ננעל "אסור לי להתחבר איתו!... יקרה לי שוב מה שקורה לי עם ר' זעליג... אני רק יקשיב לו..."

"את ספר הזכרונות אתה לומד או קורא?.. אתה נראה לי אחד כזה שקרא כמה פעמים את ספר הזכרונות. ספר הזכרונות זה הגילוי אלוקות שהפריער'דיקע רבי כתב דווקא באמריקא בשביל לגלות לנו אלוקות. זה לא ספר קריאה מ'דארף דאס לערנען גוט גוט...".

דביר רצה לומר משהו, אך הוא שתק. אולי בגלל העייפות. אולי דמותו האבהית-חסידיית-פיקחית של ר' חיים בער סינורה וביטלה אותו.

"אתה יודע שיש לי זכות גדולה. הרבי מינה אותי [וכשאמר 'הרבי' משהו נרעד בפיו, הוא עצר, נטל כוס משקה, התבונן בתמונתו הקדושה של הרבי שליט"א ואמר בקול מרוסק 'לחיים רעבע, לחיים טייערע רעבע, דער רעבע זאל נתגלה וועלן...'] הרבי מינה

אותי להיות משפיע בקהילה של צדיקים נסתרים. קהילה ממש כמו בספר הזכרונות... אם ר' ברוך היה מגיע אלינו, הוא היה מוצא כאן הרבה צדיקים נסתרים להתחבר איתם... מי שקורא את ספר הזכרונות חושב שצדיק נסתר זה משהו עם גיבנת, משהו שנרדם על הסידור ובבית כל הלילה לומד ומתפלל... אה, שטות. שטות ממש... חיצוניות שבחיצוניות... אתה יודע מה זה צדיק נסתר? רק מי ש לו מ ד ספר הזכרונות מבין. צדיק נסתר זה אברך שמגיע בשבת למקוה בשעה תשע בבוקר עם טלית מקופלת ומגבת חדשה ותך כדי שהוא מתנגב הוא מפטפט עם חברים, נכנס לבית הכנסת מתיישב ליד השולחן של השיעור חסידות מקשיב קצת. מנסה ללמוד פרק תניא ושוב מפטפט... בקריאת התורה בין גברא לגברא שוב מפטפט... וב2 בצהריים בשבת מברכים כבר בורח מההתוועדות. זה צדיק נסתר!"

"זה צדיק נסתר!" החל ר' חיים בער לצעוק כשהוא תופס את פיניע ומקים אותו מהספסל עמו ביחד. "פיניע אתה שומע?... אתה יודע מה האברך הזה מסתיר?... בבית העירו אותו הילדים בשעה שבע... בשביל שלום בית הוא ישב ושיחק איתם בסלון והאכיל אותם שוקושוקו... תוך כדי שהוא מביט בספריה שלו... הוא נזכר בשיבה... בהמשכים... ברבי שליט"א, בקבוצה... הוא רצה לעזוב את הילדים וללכת בשבע וחצי למקוה, אך למרות כעסים ואי-הבנות בבית הוא שמע בכל המשפיע ונשאר עד תשע בבית! יש לו ילדים קטנים, יש לו דאגות פרנסה, הוא צריך שלום בית, יש לו יצר הרע, א גרויסער יצר הרע... אוהההה... אוההה... יצר הרע... והאברך הזה מתלבש יפה ומגיע בתשע למקוה בשבת בבוקר. כולם חושבים שהוא גראבער יונג, אך איש לא יודע כי זה הצדיק נסתר של ספר הזכרונות..."

"אתה יודע להבחין כמה ייסורים יש כאן לאנשים? כמה נסיונות משפחות עוברות בבני חיי ומוזני? הם באים לתפילות בהתמסרות, הם אומרים לחיים בהתוועדות לאנשים שחייבים להם כספים, הם משלימים גם עם שכנים לא נעימים. אתה מצליח לראות את כל מה שנסתר מאחורי הדברים?"

דביר הקשיב ושתק... אך פיניע לא קנה את זה. הוא ניסה לומר משהו אך ר' חיים בער השתיק אותו בכוח.

"פיניע-פיניע-פיניע אתה חושב שהרבי פשט את הרגל?... אתה לא מאמין ברביים!!! כל הקהילה כאן היו תמימים שישבו ולמדו והתייגעו והתגלגלו בחסידות ובהתקשרות ובמשיח... זה הולך לריק? שוטה! דו ביסט דאך א שטיקל משכיל... אתה יודע את ההבדל בין 'אין

הנכדים שלי... אם אני ישב כאן עד ארבע ולא תתוועד
איתי זה יעשה לי רע על הנשמה... למה השארתי בית
מלא בילדים ובלגן ונשארתי כאן להתוועד סתם. תעשה
טובה ליהודי מבוגר, תגיב משהו... אתה לא חייב..."

"הפטנטים של ר' זעליג", הרהר דביר. "לא! אני לא
יגיב לו! הוא רוצה למשוך אותי בלשון עד שאני יבכה"
- - -

אך בכל זאת ר' חיים בער גבר עליו...

"לחיים", אמר דביר בחשש אך מיד התגבר, "המלך
אומר שלא יתכן שעשרה יהודים מתאספים ולא
צועקים ומבקשים באמת משיח. המלך אומר בדבר
מלכות השבוע שהכרזת 'יחי אדוני המלך דוד לעולם'
היא התגלות מציאותו של משיח... בוא נקיים את צו
המלך ונכריז עכשיו ביחד..."

לשניה ר' חיים בער התבלבל...
פיניע חייך בתוכו... 1:0 לטובת
דביר נגבי - - -

"יע... יע..." פלט ר' חיים
בער... הוא קם ממקומו ניגש
לדביר ונישק אותו על הכובע...
"אתה משוגע אבל אתה מתוק...
בגלוי אתה משוגע, אך בפנים
אתה ילד מתוק מדבש. אז גם
אתה צדיק נסתר דבירוש. אתה
עוד תגדל. תבין דביר כמו
שאתה בתוכו בפנים עמוק-עמוק
נראה אחרת לגמרי ממה שאתה
נראה בחוץ כך כולם... גם אתה
שומר על עצמך בהתוועדויות לא להיפתח... שומר על
הכבוד... אה?... מביט על כולם בזילזול... אבל בחוץ
אתה נראה בטל לגמרי... כך כולם כאן. כולם נסתרים.
כולנו. זה ספר הזכרונות דביר'לה..."

ר' חיים בער התיישב אמר ברכה אחרונה והשאיר את
דביר מהורהר הרבה יותר מקודם.

"הוא איש מיוחד", אמר דביר בחזור הביתה ביחד עם
פיניע... "בבוקר חשבתי להישאר בבית כנסת וללכת
ישר למסיבות שבת, אבל אני... אני כן רוצה לאכול
איתכם סעודת שבת" - - -

עוד' ל'אין עוד מלבדו? באותה שנה שהרבי נשמתו
עדן אמר את המאמר הזה, בסוכות תרס"א, באותה
שנה בשמחת תורה באמצע הפארברענגן הרבי נשמתו
עדן לקח צלחת הרים אותה ואמר 'אני יראה לכם את
כוח הפועל בצלחת... כך כתוב בתורת שלום... ומיד
התחרט... שמעתי מר' שליימה חיים שאמר כי הרבי
לא התחרט, הרבי רצה שה'אין עוד' יחדור ל'אין עוד
מלבדו'... ישבו גם אז אברכים בהתוועדות של הרבי
נשמתו עדן והרבי רצה ללמד אותם שגם אם הצלחת
בבית היא מוזהבת גם זה 'אין עוד מלבדו'.

פיניע אתה מבין?...."

פיניע שתק. ר' חיים בער הוא פנימי מאד ובעל חוש
אבחנה דק שבדק. את רוב בעיות השלום-בית הוא
פותר בחכמתו הרחבה. עכשיו הוא קלט את דביר. חשוב
שדביר ישמע זאת למרות שפיניע לא ממש משתכנע.

"ר' חיים בער איזה אידיים
אתה רוצה לקחת צדיק
נסתר או צדיק גלוי?...
מכל החתנים שלך אני
רואה שאתה לא בוחר
צדיקים נסתרים... אז מה
אתה מבלבל את המוח..."
הגיב פיניע...

גם פיניע רוצה שלייבוש
שלו יהיה צדיק גלוי ולא
צדיק נסתר...

"דביר זאגט לחיים...",
התעלם המשפיע מפיניע

ופנה לדביר. "יש ווארט שבהתוועדות לא מספיק
שאחד המתוועדים נפתח 'אם יפתח אחד מהם... אי
אפשר להתקיים אפילו שעה אחת'... תגיד גם אתה
משהו... איזה צדיקים נסתרים אתה יותר אוהב של ספר
הזכרונות או של קהילת חב"ד?...?"

"הרב... אני מבקש.. שהרב יתיר לי לא לדבר
בהתוועדות..."

כל המסובים הביטו בתמיהה בתגובה המוזרה הזו...
אפילו פיניע נרעד. "אולי אשתי כן צודקת...". הוא
לא שמע מעולם תגובה כה משונה... אך ר' חיים בער
בפיקחותו העצומה זרם עם דביר "מותר לך מותר לך
מותר לך"... רק בערב ראש השנה תכוון שוב בהתרת
נדרים גם על כך... ובכל זאת דביר... תעשה טובה
ליהודי... אתה יודע בבית יש לי משפחה... שתי בנות
שלי ילדו לאחרונה וכל הבית מלא ילדים קטנים

כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח:
מיר ארט נישט
לא מפריע לי
אז מען וועט זוכן ארבעט,
שיחפשו עבודה
אבער דאס נוצט מען אויס
אבל מנצלים זאת
אויף צו ממעט זיין אין די אייגענע
ארבעט
כדי למעט בעבודה האישית
איז לא זו הדרך!
און ווערט נישט מתפעל פאר מיין
ברוגז
ואל תתפעל מהברוגז שלי
(בחיוך:) וויילע איך בין נישט ברוגז
כי אינני ברוגז

לא אכפת לי
זאל זיין הצעות,
שיהיו הצעות,
רופט עס אן ווי איר ווילט
תקרא לזה איך שאתה רוצה
מען האט דאס אנגעהויבן נוצן אויף
התחילו לנצל זאת
כדי זיך משתמט זיין פון עפעס טאן
בכדי מלהשתמט מלעשות משהו
איך האט דער אויבערשטער מצליח
געווען
אותך הצליח הקב"ה
אז איר קאנט מהנה זיין הוי' מגרונך
שאתה יכול להנות את הוי' מגרונך
איז וואס זוכט איר ארבעט פאר מיר?
אזי מה אתה מחפש עבודה בשבילי?
זאל איך דער אויבערשטער העלפן
שהקב"ה יעזור לך
הנ"ל: ח"ו אינני מחפש יותר עבודה...

הזמר מרדכי בן דוד שיחי' ורדיגר
עבר בחלוקת הדולרים ביום
ראשון ל' ניסן ה'תנש"א (שלשה
ימים לאחר שיחתו הידועה של
הרבי שליט"א מלך המשיח), ואמר:
אולי תהי' סיבה טובה שכ"ק אדמו"ר
שליט"א יבוא לארץ ישראל להתפלל
ביחד עם היהודים בכותל המערבי.
כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח:
איך האב אלץ באווארנט
אני הבהרתי
אז איצטער גיב איך עצות אייך!
אשר עכשיו אני נותן עצות לכם!
נישט איר דארפט געבן עצות מיר
לא אתם צריכים לתת לי עצות
וואס איך דארף טאן...
מה אני צריך לעשות...
הנ"ל: ח"ו, לא התכוונתי לתת עצות...
כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח:
מיר אַרט נישט,

מה שאין כן!

הרב מנחם פרוש

פעם בדורות שקדמו לנו הדגש בלימוד תורת
החסידות היה בעיקר על היגיעה וההתאמתות
בנפש. של תוכן דברי החסידות וממילא פחות על
סידור הענינים וסיכום כל הדעות. כל מאמר היה
כענין בפני עצמו.

ובדור השביעי מדגיש הרבי מלך
המשיח שליט"א שיש צורך הן בבקיאיות והיקף
ידיעות בתורת החסידות וגם בדרך הגשת הדברים
שיהיו בדיו וקלף נאה. וכמו שביאר זאת הרבי
מלך המשיח שליט"א בשיחת שבת פרשת ויצא
תשד"מ כשיצא לאור הלקוטי תורה במהדורה
חדשה.

הידעת?

א. סיפר ר' שמואל אלעזר הלפרין: הרבי שליט"א מלך
המשיח מעולם לא הולך עם מטריה, וזאת משני טעמים:
(א) שלא להפריד בינו ובין גשמי ברכה. (ב) חייל לא הולך
עם מטריה.

ב. עד התוועדות י' שבט תש"ל לא נתן הרבי שליט"א מלך
המשיח רשות לצלמים לצלם בהתוועדות, ועד אז התמונות
צולמו בסודיות וללא אישור. לקראת אותה התוועדות נתן
הרבי שליט"א מלך המשיח לראשונה רשות לצלם יצחק
ברז לצלם בהתוועדות, שניצל זאת וצילם כמאה עשרים
תמונות. כששמע על כך הרבי שליט"א מלך המשיח
התבטא "חשבתי שיצלם שתיים או שלוש תמונות ולא מאה
עשרים".